

Analiza dokumenta Osnove programa i politike rada Općinskog načelnika Fikreta Abdića za period 2021-2024. godina

10/02/2022

„U roku od tri mjeseca od konstituirajuće sjednice Općinskog vijeća, Općinski načelnik će Općinskom vijeću podnijeti prijedlog koji sadrži osnove programa i politike koje treba ostvariti u toku mandata“, jasan je član 50. Statuta Općine Velika Kladuša. Osnove programa i politike rada načelnik Velike Kladuše vijeću dostavio je Općinskom vijeću sa gotovo godinu dana zakašnjenja.

Dokument je to od 115 stranica od čega se ogroman dio ponavlja, u nešto sažetijem obliku, iz načelnikove više od 500 stranica „teške“ informacije koja je vijeću prezentirana na prethodnoj sjednici. U ovom dokumentu, koji bi trebao sadržavati projekcije onog što će biti urađeno u naredne tri godine, načelnik puno više prostora troši na urađeno u prethodnom mandatu, uz mnogo preuveličavanja, iznošenja subjektivnih ocjena i neargumentovanih mišljenja, kao i prebacivanja krivice na druge za ono što nije urađeno. Mnogo manje prostora je posvećeno tome šta općinska vlast namjerava uraditi u ovom mandatu, a ni to nije prezentirano sistematski uz jasno definisane rokove i nositelje aktivnosti.

Međutim, ono što je stvarni problem i što nas je ostavilo u nevjerici jeste otkriće da je ogroman dio ovog programa, uključujući njegove najvažnije dijelove, naprosto plagiran/kopiran/prepisan/ukraden iz drugih dokumenata. Krenimo redom.

Veliki dio **uvodnog dijela** je kopiran iz također uvodnog dijela Osnove programa i politike rada Općinskog načelnika Općine Velika Kladuša za period 2013-2016. godina. Podsjetimo, tada je funkciju načelnika vršio Edin Behrić, a njegov plan i program rada je dostupan u Službenom glasniku Općine Velika Kladuša, broj 6/13. Slijedi komparacija uvodnih dijelova ova dva dokumenta:

OSNOVE PROGRAMA I POLITIKE RADA OPĆINSKOG NAČELNIKA ZA PERIOD 2021 – 2024. GODINA	OSNOVE PROGRAMA I POLITIKE RADA OPĆINSKOG NAČELNIKA ZA PERIOD 2013 – 2016. GODINA
Osnove Programa i politike rada Općinskog načelnika za period 2021. – 2024. godina, zasnivaju se, prije svega, na zakonskim nadležnostima Općinskog načelnika i jedinstvenog Organa uprave Općine Velika Kladuša, a polazeći u prvom redu od procjena do kojih se došlo analizom ostvarenih rezultata i ograničavajućih faktora u prethodnom periodu, prvenstveno razvojnih planskih dokumenata Općine, Programa izgradnje komunalnih i drugih objekata infrastrukture na području općine Velika Kladuša, Općinskog budžeta, te Programa rada Općinskog vijeća u prethodnim godinama.	Osnove Programa i politike rada Općinskog načelnika za period 2013 – 2016. godina, zasnivaju se, prije svega, na zakonskim nadležnostima Općinskog načelnika i Jedinstvenog organa uprave Općine Velika Kladuša, a polazeći u prvom redu od procjena do kojih se došlo analizom ostavrenih rezultata u prethodnom periodu, razvojnih dokumenata Općine, programa izgradnje komunalnih i drugih objekata infrastrukture na području općine Velika Kladuša, Općinskog budžeta, te Programa rada Općinskog vijeća za 2013. godinu i u prethodnim godinama.

Projekcija Osnova programa i politike rada Općinskog načelnika je u najvećoj mogućoj mjeri uravnotežena sa očekivanim prihodom budžetskih sredstava i sredstava koja se, u skladu sa planiranim veličinama, trebaju obezbijediti iz drugih izvora u realizaciji pojedinih programskih zadataka, a što ima za cilj aktiviranje svih materijalnih, tehničkih, stručnih i ljudskih potencijala, kako u oblasti privređivanja, obnove i izgradnje, tako i u oblasti društvene nadogradnje Općine kao Lokalne zajednice.

Iako se u programskom periodu, kao što je to bio slučaj i u prethodnom mandatu, pored direktnih posljedica izazvanih pojavom pandemije Covid 19, kao i globalne ekonomske krize, a u slučaju Općine Velika Kladuša i otvorene opstrukcije i prisutnih blokada od strane državnih organa viših nivoa vlasti, i dalje mogu očekivati izrazito nepovoljni uslovi za razvoj, smanjenjem izdataka budžetskih sredstava i nastavljanjem, u proteklom periodu aktuelnog mandata Općinskog načelnika, već uspostavljenog trenda značajnih ušteda u potrošnji budžetskih sredstava, nastojat će se da se glavni ciljevi Plana i politike za programski period u cjelosti i realiziraju.

U skladu sa ovlaštenjima i odgovornostima, kod izvršavanja Budžeta Općine, poduzimat će se sve aktivnosti u cilju praćenja ostvarivanja i zakonitog trošenja Budžeta, te redovnog izvještavanja Općinskog vijeća, a posebna pažnja posvetit će se budžetskoj disciplini i transparentnosti rada Organa općinske uprave u svim vidovima, sa osnovnim ciljem stvaranja u značajnijoj mjeri, a i daljnjeg stalnog jačanja, razvojne komponente Budžeta Općine i ulaganja u razvojne i nove djelatnosti javnih preduzeća kojima je Općina Velika Kladuša vlasnik i osnivač.

Sve nabavke za potrebe Općinskog organa uprave vršit će se isključivo putem javnog poziva i u skladu sa procedurama utvrđenim Zakonom o javnim nabavkama, a poslovi održavanja lokalnih i nekategorisanih puteva, ulica, javne rasvjete i slično dodjeljivat će se, u skladu sa materijalnim propisima kojima je regulisana ova oblast, u prvom redu subjektima

Projekcija Osnova programa i politike je u najvećoj mogućoj mjeri uravnotežena sa očekivanim prihodom budžetskih sredstva i sredstava koja se u skladu sa planiranim trebaju obezbijediti iz drugih izvora u realizaciji pojedinih programskih zadataka, a što ima za cilj aktiviranje svih materijalnih, tehničkih i ljudskih potencijala, kako u oblasti privređivanja, obnove i izgradnje, tako i u oblasti društvene nadgradnje.

Iako se u programskom periodu, kao što je to bio slučaj i u prethodnih nekoliko godina, kao direktna posljedica recesije i globalne ekonomske krize, mogu očekivati nepovoljni uslovi za razvoj, smanjenjem izdataka budžetskih sredstava i nastavljanjem, u proteklih nekoliko mjeseci tekućeg mandata već uspostavljenog trenda značajnih ušteda u potrošnji budžetskih sredstava, nastojat će se da se glavni ciljevi plana i politike za programski period u cjelosti i realiziraju.

U skladu sa ovlaštenjima i odgovornostima, kod izvršavanja budžeta Općine, poduzimat će se sve aktivnosti u cilju praćenja ostvarivanja i zakonitog trošenja budžeta, te redovnog izvještavanja Općinskog vijeća, a posebna pažnja posvetit će se budžetskoj disciplini i transparentnosti rada Organa općinske uprave u svim vidovima, sa osnovnim ciljem potpune sanacije i stabilizacije Budžeta u toku programskog perioda.

Sve nabavke vršit će se putem javnog poziva i u skladu sa procedurama utvrđenim Zakonom o javnim nabavkama, a poslovi održavanja lokalnih i nekategorisanih puteva, ulica, javne rasvjete i slično dodjeljivat će se, u skladu sa materijalnim propisima kojima je regulisana ova oblast, u prvom redu subjektima koji su od

<p>koji su od javnog interesa, odnosno kojima je osnivač Općina.</p> <p>Posebna pažnja će se u programskom planskom periodu posvetiti uspostavljanju potrebne saradnje i koordinacije svih aktivnosti od zajedničkog interesa sa predstavnicima susjednih općina sa područja Unsko-sanskog kantona i općina iz pograničnog područja Republike Hrvatske, kao i sa područja drugih država, bivših republika SFRJ, te nastavku saradnje sa gradovima sa kojima Općina Velika Kladuša već ima uspostavljene i izgrađene različite oblike odnosa i sklopljene sporazume o saradnji, u prvom redu, po osnovu već pokrenutih razvojnih projekata („Kesten“ i slično), te uspostavljanju sličnih odnosa i sa drugim gradovima u Zemlji i inostranstvu, a koji za to iskažu interes.</p> <p>Ove Osnove programa i politike rada Općinskog načelnika sadržavaju prioritetne pravce razvoja za period 2021 – 2024. godina, imajući u vidu u prvom redu činjenicu da Općina Velika Kladuša ima značajne potencijale i mogućnosti koje nisu u dovoljnoj mjeri, ili nisu nikako iskorištene, i koje predstavljaju realnu osnovu da Općina svakako može biti mjesto za ugodno i sigurno življenje, a što se stavljanjem u funkciju svih raspoloživih resursa, naročito ljudskih, odgovarajućim spojem znanja, mladosti i iskustva iz prethodnog perioda, nesporno može i postići.</p> <p>Osnove ovog Programa i politike podrazumjevaju dakle, kontinuiran i sveobuhvatan rad i angažman u programskom periodu, prvenstveno na razvoju Općine i stvaranju potrebnih uslova za ekonomski siguran i prosperitetan život naših građana u cjelini, vodeći pri tom posebno računa o potrebama svih dobnih i socijalnih grupa, te obezbijedivanjem, odnosno vraćanjem Općini Velika Kladuša mjesta koje realno zaslužuje i koje joj, po različitim osnovama, opravdano i pripada u svim razvojnim planovima Unsko-sanskog kantona, Federacije Bosne i Hercegovine, pa i šireg okruženja.</p> <p>U ovom poslu svakako će posebno biti bitna uloga svih struktura općinskog nivoa vlasti i</p>	<p>javnog interesa, odnosno kojima je osnivač Općina.</p> <p>Posebna pažnja će se posvetiti saradnji i koordinaciji aktivnosti od zajedničkog interesa sa predstavnicima susjednih općina sa područja Unsko-sanskog kantona i općina iz pograničnog područja Republike Hrvatska, te nastavku saradnje sa gradovima sa kojima Općina Velika Kladuša već ima sklopljene sporazume o saradnji (Cetinje i Mostar), te uspostavljanju sličnih odnosa i sa drugim gradovima u zemlji i inostranstvu koji za to iskažu interes.</p> <p>Ove Osnove programa i politike rada Općinskog načelnika sadržavaju prioritetne pravce razvoja za period 2013 – 2016. godina, imajući u vidu u prvom redu činjenicu da Općina Velika Kladuša ima velike mogućnosti koje nisu u dovoljnoj mjeri iskorištene, i koje predstavljaju realnu osnovu da Općina može biti mjesto za ugodno i sigurno življenje, a što se stavljanjem u funkciju svih raspoloživih resursa, naročito ljudskih, odgovarajućim spojem znanja, mladosti i iskustva, može i postići.</p> <p>Osnove ovog programa i politike podrazumjevaju kontinuiran i sveobuhvatan rad i angažman u programskom periodu, prvenstveno na razvoju Općine i stvaranju potrebnih uslova za siguran i ugodan život naših građana, vodeći pri tom računa o potrebama svih dobnih i socijalnih grupa, te obezbijedivanju Velikoj Kladuši mjesta koje zaslužuje i koje joj, po različitim osnovama, pripada u svim razvojnim planovima Unsko-sanskog kantona i Federacije Bosne i Hercegovine.</p> <p>U ovom poslu svakako će posebno biti bitna uloga svih općinskih struktura vlasti i njihov</p>
---	---

<p>njihov odgovarajući odnos, postupanje i planiranje u skladu sa iskazanim potrebama i zahtjevima svake od četrnaest mjesnih zajednica ponaosob, koliko ih je organizirano i djeluje na području Općine.</p> <p>U toku planskog perioda, osim zacrtanih programskih ciljeva Općinskog načelnika, u kontinuitetu će se obavljati i aktivnosti na provođenju općinske politike, te izvršavanju općinskih propisa i nadležnosti eventualno delegiranih, ili prenešenih sa nivoa kantonalnih i federalnih vlasti.</p> <p>Redovno će se, u skladu sa iskazanim interesom i potrebama, vršiti saradnja i posjete organima viših nivoa vlasti, te prijem predstavnika istih, kao i prijem stranih delegacija i predstavnika ambasada u Bosni i Hercegovini.</p> <p>Vršit će se redovni periodični obilasci svih mjesnih zajednica i prijem predstavnika mjesnih zajednica i nevladinih organizacija, kao i prijem građana po raznim pitanjima i osnovama.</p> <p>Organizirat će se, i po potrebi održavati, redovni sastanci, naročito sa predstavnicima Misije OSCE-a, ali i drugih međunarodnih organizacija prisutnih u Bosni i Hercegovini, te vršiti redovna komunikacija sa predstavnicima sredstava informisanja.</p> <p>Nastavit će se kontinuiran rad i aktivnost u Savezu općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine, te značajnije i odgovarajuće zastupanje i predstavljanje Općine Velika Kladuša u ovom Savezu po različitim osnovama.</p> <p>Obezbijedit će se, u skladu sa propisima, aktivno učešće u radu Kolegija Općinskog vijeća i rukovođenje radom Općinskog organa uprave i općinskih državnih službenika, te obavljanje nadzora nad radom istih.</p> <p>S obzirom na to da je Općinski načelnik, zajedno sa službama Općinskog organa uprave, u najvećoj mjeri predlagač akata i drugih materijala iz Programa rada Općinskog vijeća, odgovarajuća aktivnost će posebno biti usmjerena na pravovremenu i efikasnu pripremu materijala predviđenih aktuelnim</p>	<p>odgovarajući odnos, postupanje i planiranje u skladu sa iskazanim potrebama i zahtjevima svake od 14 mjesnih zajednica ponaosob, koliko ih je organizirano i djeluje na području naše Općine.</p> <p>U toku planskog perioda, osim zacrtanih programskih ciljeva Općinskog načelnika, u kontinuitetu će se obavljati i aktivnosti na provođenju općinske politike, te izvršavanju općinskih propisa i nadležnosti delegiranih ili prenešenih sa nivoa kantonalnih i federalnih vlasti.</p> <p>Redovno će se vršiti saradnja i posjete organima viših nivoa vlasti, te prijem predstavnika istih, kao i prijem stranih delegacija i predstavnika ambasada u Bosni i Hercegovini.</p> <p>Vršit će se redovni periodični obilasci mjesnih zajednica i prijem predstavnika mjesnih zajednica i nevladinih organizacija, kao i prijem građana po raznim pitanjima i osnovama.</p> <p>Organizirati će se i održavati redovni sastanci sa predstavnicima OSCE-a i drugih međunarodnih organizacija, te vršiti redovna komunikacija sa predstavnicima sredstava informisanja.</p> <p>Nastaviti će se kontinuiran rad i aktivnost u Savezu općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine, te odgovarajuće zastupanje i predstavljanje Općine po različitim osnovama.</p> <p>Obezbijedit će se aktivno učešće u radu Kolegija Općinskog vijeća i rukovođenje radom Općinskog organa uprave i općinskih državnih službenika, te obavljanje nadzora nad radom istih.</p> <p>S obzirom na to da je Općinski načelnik, zajedno sa službama Općinskog organa uprave, u najvećoj mjeri predlagač akata iz Programa rada Općinskog vijeća, odgovarajuća aktivnost će biti usmjerena na pravovremenu i efikasnu pripremu materijala predviđenih Programom</p>
---	--

Programom rada Vijeća, kako bi se isti u što je moguće većoj mjeri i izvršavao.	rada Vijeća, kako bi se isti u što je moguće većoj mjeri i izvršavao.
---	---

Pravci i prioriteti djelovanja jedan su od najvažnijih segmenata četverogodišnjeg plana rada i trebali bi dati viziju u kojem smjeru će se lokalna zajednica kretati u naredne četiri godine. Čini se da će taj smjer biti identičan onom u kojem se Općina Banovići kretala prošle godine. Usporedimo pravce i prioritete djelovanja načelnika Općine Velika Kladuša za period 2021-2024. i načelnika Općine Banovići za 2021. godinu:

OSNOVE PROGRAMA I POLITIKE RADA OPĆINSKOG NAČELNIKA ZA PERIOD 2021 – 2024. GODINA	PLAN/PROGRAM RADA ZA 2021. GODINU OPĆINSKOG NAČELNIKA I OPĆINSKOG ORGANA UPRAVE OPĆINE BANOVIĆI
<p>Pravci djelovanja u periodu koji obuhvataju ove Osnove programa i politike rada Općinskog načelnika, kao plansko razvojni dokument, mogu se grupirati u slijedećih nekoliko osnovnih prioriteta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Privredni razvoj Općine Velika Kladuša, kao lokalne zajednice i prelazak sa tradicionalnog i inertnog na savremeni i agilni razvoj, uz stvaranje nedostajućeg potrebnog ambijenta za bolji, kvalitetniji i perspektivniji život svih građana u uslovima jednakih prilika i mogućnosti za sve, - Osiguranje socijalne sigurnosti i ekonomske stabilnosti za sve građane Općine, - Usporavanje i zaustavljanje procesa odlaska mladih i porodica sa djecom sa područja Općine i u konačnici stvaranje potrebnih i kvalitetnih uslova za njihov povratak u vremenu koje predstoji, - Zaštita i očuvanje kapaciteta “Agrokomerca” d.d. Velika Kladuša, kao najvećeg i najvažnijeg privrednog potencijala i općeg dobra svih građana Općine Velika Kladuša, od kojeg, još uvijek i u najvećoj mjeri, zavisi budućnost Velike Kladuše i svih njenih građana, - Razvoj, izgradnja i održavanje objekata komunalne infrastrukture (osiguranje 	<p>Prioritetni ciljevi rada i djelovanja Općinskog načelnika kao izvršnog organa vlasti u jedinici lokalne samouprave i Rukovodioca Općinskog organa uprave u narednom periodu, uključujući kalendarsku 2021. godinu kao period na koji se odnosi ovaj Plan/Program obuhvataju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Privredni razvoj lokalne zajednice uz stvaranje ambijenta za bolji život svih građana i jednake prilike i mogućnosti za sve - Osiguranje socijalne sigurnosti i stabilnosti za sve građane općine - Zaustavljanje odlaska mladih i porodica sa djecom sa područja općine - Očuvanje RMU „Banovići“ kao najvažnijeg privrednog potencijala i kao opšte dobro svih građana Banovića od kojeg u najvećoj mjeri zavisi budućost lokalne zajednice i svih njenih građana. U vezi s tim, pretvaranje tog privrednog društva u inkubator privrednog razvoja općine i drugih grana privrede (metalna industrija, građevinarstvo, prateće uslužne djelatnosti i sl.) - Razvoj komunalne infrastrukture (osiguranje kontinuiranog snadbijevanja pitkom vodom građana i privrede, završetak asfaltiranja svih

<p>kvalitetnog i kontinuiranog snabdjevanja pitkom vodom građana i privrede, završetak asvaltiranja svih lokalnih puteva u mjesnim zajednicama i slično),</p> <p>- Stvaranje uslova za razvoj i ekspanziju privatnog poduzetništva, uključujući i smanjenje određenih davanja,</p> <p>- Osiguranje uslova da sve zdravstvene usluge iz domena primarne zdravstvene zaštite budu kvalitetne, blagovremene i dostupne svim korisnicima,</p> <p>- Razvoj turizma i turističke ponude uz korištenje i potpuno valorizovanje postojećih potencijala koji nisu nikako, ili su samo djelimično iskorištene.</p>	<p>lokalnih puteva u mjesnim zajednicama, toplifikacija dijelova grada koji još nisu priključeni na sistem daljinskog grijanja)</p> <p><i>- Uređenja i izgradnja gradske pijace u skladu sa potrebama grada i općine te važećom zakonskom regulativom</i></p> <p>- Stvaranje uslova za razvoj i ekspanziju privatnog poduzetništva uključujući i smanjenje parafiskalnih nameta</p> <p>- Osiguranje da sve usluge zdravstvenog sistema iz domena primarne zdravstvene zaštite budu blagovremeno dostupne svim korisnicima</p> <p>- Razvoj turizma uz korištenje i maksimalno valorizovanje postojećih potencijala koji nisu ili su djelimično iskorišteni</p> <p><i>- Strateško određivanje pravaca djelovanja u oblasti sporta kao jednog od najvažnijih prezentatora svake lokalne zajednice</i></p> <p><i>- Promjena odnosa prema kulturi i kulturnoj baštini u smislu značajnog unaprjeđenja rada ustanova kulture čiji je osnivač općina</i></p>
--	---

Dakle, prioriteti načelnika Općine Velika Kladuša za ovaj mandatni period su identični (*minus tri prioriteta* i koja rečenica više-manje) onima načelnika Banovića iz programa koji je objavljen u januaru prošle godine.

Unapređenje rada i funkcionisanja Općinske uprave je sljedeći jako bitan segment načelnikovog programa, s obzirom na to da je on rukovodilac Jedinog općinskog organa uprave koji treba da je servis svim građanima Velike Kladuše. Aktivnosti koje će poduzeti i u ovom dijelu identične su onima s početka 2013. iz programa rada tadašnjeg načelnika Behrića.

<p>OSNOVE PROGRAMA I POLITIKE RADA OPĆINSKOG NAČELNIKA ZA PERIOD 2021 – 2024. GODINA</p> <p>U sklopu aktivnosti na stvaranju uslova za unapređenje funkcionisanja Općinske uprave, u prvom redu, izvršit će se daljnja i odgovarajuća reorganizacija Općinskog organa uprave, uspostavljanjem nove funkcionalne, ekonomične i efikasne organizacije, koja će brže i ažurnije odgovarati na sve zahtjeve i potrebe građana i potencijanih investitora.</p>	<p>OSNOVE PROGRAMA I POLITIKE RADA OPĆINSKOG NAČELNIKA ZA PERIOD 2013 – 2016. GODINA</p> <p>U sklopu aktivnosti na stvaranju uslova za unapređenje funkcionisanja Općinske uprave, u prvom redu, izvršit će se odgovarajuća reorganizacija Općinskog organa uprave uspostavljanjem funkcionalne, ekonomične i efikasne organizacije, koja će brže i ažurnije odgovarati na zahtjeve i potrebe građana i potencijanih investitora.</p>
---	---

U najvećoj mogućoj mjeri, u skladu sa ljudskim (stručnim) potencijalom, materijalnotehničkim i financijskim sredstvima, u Općinskom organu uprave implementirat će se savremene metode i primjeniti elektronska uprava u potpunom kapacitetu, po uzoru na pozitivna evropska iskustva, kako bi se na taj način maksimalno eliminirali potencijalni razlozi i mogući uslovi za korupciju u administraciji i doveli građani, i svi drugi korisnici usluga Općinske uprave, u ravnopravnu poziciju, a Općinska uprava efikasna i da može osigurati ostvarivanje svih prava iz domena lokalne samouprave i uprave, na osnovu uspostave uslova, principa i kriterija koji su podnosiocima zahtjeva za usluge Općinske administracije poznati unaprijed, prije samog podnošenja zahtjeva i pokretanja postupka.

(...)

Na ovaj način svakako će se postići veća transparentnost i ažurnost, unaprijediti odgovornost državnih službenika prema građanima i drugim korisnicima usluga Općinske uprave i skratiti rokovi za obradu tekućih, a svakako stvoriti i uslovi potrebni za rješavanje svih zaostalih predmeta, kojih nažalost nije mali broj, naročito iz nadležnosti Službe za prostorno uređenje, imovinsko-pravne i geodetske poslove, a čije će rješavanje u programskom periodu biti prioritetan zadatak i cilj.

Uspostavom odgovarajuće organizacije Općinske uprave potrebno je stvoriti uslove da građani, putem isturenih mjesnih ureda, u zonalnim centrima također mogu dobiti sve, ili bar većinu usluga koje mogu dobiti i koje se pružaju u šalter sali Općinskog organa uprave.

Nužna pretpostavka za uspješno funkcionisanje lokalne samouprave, pored ljudskih, materijalno-tehničkih i ostalih resursa i dobre organizacije, je i izrada strateških i razvojnih planskih dokumenata koji se moraju donijeti da bi lokalna uprava u punom kapacitetu ispunjavala obavezu prema građanima i pravnim licima. Ovdje se u prvom redu misli na Strategiju razvoja Općine Velika Kladuša za period 2021-2027. godina, odnosno za period

U najvećoj mogućoj mjeri, u skladu sa ljudskim (stručnim) potencijalom, materijalnotehničkim i financijskim sredstvima, u Općinskom organu uprave implementirati savremene metode i primjeniti elektronsku upravu u potpunom kapacitetu, po uzoru na pozitivna evropska iskustva, kako bi se na taj način maksimalno eliminirali potencijalni razlozi i mogući uslovi za korupciju u administraciji i doveli građani, i svi drugi korisnici usluga Općinske uprave, u ravnopravnu poziciju, a Općinska uprava dovela u situaciju da bude efikasna i da može osigurati ostvarivanje svih prava iz domena lokalne samouprave i uprave na osnovu uspostave uslova, principa i kriterija koji su podnosiocima zahtjeva za usluge Općinske administracije poznati unaprijed, prije samog podnošenja zahtjeva.

Na ovaj način svakako će se postići veća transparentnost i ažurnost, unaprijediti odgovornost državnih službenika prema građanima i drugim korisnicima usluga Općinske uprave i skratiti rokovi za obradu tekućih, a svakako stvoriti uslovi i za rješavanje svih zaostalih predmeta, kojih nije mali broj i čije će rješavanje u programskom periodu biti prioritetan zadatak i cilj.

Uspostavom odgovarajuće organizacije Općinske uprave stvoriti uslove da građani putem isturenih mjesnih ureda u zonalnim centrima mogu dobiti sve usluge koje mogu dobiti, i koje se pružaju, u šalter sali Općinskog organa uprave.

Nužna pretpostavka za funkcionisanje lokalne samouprave, pored ljudskih, materijalnotehničkih i ostalih resursa i dobre organizacije je i izrada strateških i razvojnih dokumenata koji se moraju donijeti da bi lokalna uprava u punom kapacitetu ispunjavala obavezu prema građanima i pravnim licima. Ovdje se u prvom redu misli na Strategiju razvoja općine 2014-2024. godine, koju u saradnji sa UNDP-om priprema i vodi izradu

2021-2031. godina, koju u saradnji sa nadležnim službama Općinskog organa uprave i ostalim učesnicima u planiranju razvoja priprema i čiju izradu vodi lokalna samouprava, odnosno Općinski razvojni tim. U sklopu ove aktivnosti također nužno je donijeti nedostajuće i izvršiti reviziju postojećih urbanističko-planskih dokumenata, kako strateških i razvojnih (Prostorni plan Općine i Urbanistički plan grada), tako i provedbenih planskih dokumenata (regulacioni planovi, urbanistički projekti i planovi parcelacije). Isto tako, potrebno je pristupiti i izradi, odnosno izmjeni, provedbenih propisa iz te oblasti, kako bi se stvorili uslovi potrebni za planski i sistematski pristup procesu efikasnog planiranja i razrade prostora na području Općine. Utvrđivanjem zona različitih namjena, kao što su zone za individualnu i kolektivnu stambenu gradnju, poslovno-stambene objekte, školstvo, sport i rekreaciju i druge sadržaje, te industrijske, poduzetničke i radne zone, sa obezbjeđivanjem neophodne i nužne infrastrukture, obezbjeđuju se uslovi koji su kvalitetna pretpostavka za jednostavniju, i pod povoljnijim uslovima, izgradnju objekata u tim zonama, a sve u svrhu potpune urbanizacije naselja sa izrazito visokim standardom življenja.

Prednje prezentirano je bitna pretpostavka rješavanja jednog od najkompleksnijih problema sa kojim se još uvijek u znatnoj mjeri susreću sve zemlje u tranziciji, pa tako i naša Zemlja, a čiji teret najviše pogađa same građane, a to su bespravno izgrađeni objekti i njihova legalizacija, koja nas aktivnost, kao lokalnu zajednicu, u značajnijoj mjeri očekuje u narednom periodu. Po ovom pitanju Općinski načelnik, u okviru svojih nadležnosti i ovlaštenja i službe Općinskog organa uprave, će učiniti sve da građani Općine Velika Kladaša, na što je moguće manje traumatičan način prevaziđu ovaj problem i spremno dočekaju predstojeću integraciju u evropsku familiju.

lokalna samouprava. U sklopu ove aktivnosti također nužno je donijeti nedostajuće i izvršiti reviziju postojećih urbanističko-planskih dokumenata, kako strateških i razvojnih (prostorni plan općine i urbanistički plan grada), tako i provedbenih planskih dokumenata (regulacioni planovi, urbanistički projekti i planovi parcelacije). Isto tako, potrebno je pristupiti i izradi/izmjeni provedbenih propisa iz te oblasti, kako bi se stvorili uslovi potrebni za planski i sistemski pristup procesu efikasnog planiranja i razrade prostora na području Općine. Utvrđivanjem zona različitih namjena, kao što su zone za individualnu i kolektivnu stambenu gradnju, poslovno-stambene objekte, školstvo, sport i rekreaciju, te industrijske, poduzetničke i radne zone sa obezbjeđivanjem neophodne i nužne infrastrukture, radi jednostavnije izgradnje objekata u tim zonama, sve u svrhu urbanizacije naselja sa visokim standardom življenja.

Prednje prezentirano je bitna pretpostavka rješavanja jednog od najkompleksnijih problema sa kojim se susreću zemlje u tranziciji, pa tako naša zemlja, a čiji teret će najviše pogađa same građane, a to su bespravno izgrađeni objekti i njihova legalizacija, koja nas očekuje u narednom periodu. Ja i službe Općinskog organa ćemo učiniti sve da naši građani, na jedan što je moguće manje bolan način prevaziđu ovaj problem i spremno dočekaju integraciju u Evropsku familiju.

Nakon prepisivanja od prethodnika, opet se nastavlja prepisivanje od kolega iz drugih lokalnih zajednica. **Ciljevi Općinskih službi** u Velikoj Kladaši za period 2021-2024. identični su ciljevima općinske uprave Općine Maglaj za prošlu godinu:

<u>OSNOVE PROGRAMA I POLITIKE RADA OPĆINSKOG NAČELNIKA ZA PERIOD 2021 – 2024. GODINA</u>	<u>PROGRAM RADA NAČELNIKA OPĆINE I OPĆINSKIH SLUŽBI OPĆINE MAGLJAJ ZA 2021. GODINU</u>
<p>U periodu koji obuhvataju ove Osnove programa i politike rada Općinskog načelnika Općine Velika Kladuša za period 2021-2024. godina, ciljevi djelovanja službi Općinskog organa uprave bit će prvenstveno usmjereni na:</p> <ul style="list-style-type: none">- Jačanje administrativnih kapaciteta putem dodatnih obuka i usavršavanja uposlenika;- Unaprijeđenje i efektivnost javne uprave usmjerene ka racionalnoj i efikasnoj organizaciji, povezivanje poslova srodnih djelatnosti i jačanje segmenata pojedinačne odgovornosti izvršilaca;- Jačanje odgovornosti za raspolaganje finansijskim sredstvima i imovinom, kroz uspostavu trezorskog poslovanja, kako za službe Općinskog organa uprave, tako i za mjesne zajednice i javne ustanove kojima je osnivač Općinsko vijeće Općine Velika Kladuša;- Organizovanje stručnih predavanja iz različitih sfera privrede, poljoprivrede i društvenog života;- Unapređenje društvenog razvoja, razvoja sporta, kulturnih dešavanja i turističkih potencijala;- Intenziviranje komunikacije Općinskog razvojnog tima, sektorskih grupa, udruženja poduzetnika, udruženja obrtnika i uspostavljanje odgovarajućeg mehanizma za javno-privatni dijalog;- Jačanje infrastrukture na području Općine kroz realizaciju infrastrukturnih projekata finansiranih iz Budžeta Općine, odobrenih sredstava, ili povrata ubranih sredstava sa viših nivoa vlasti, kao i sredstava različitih institucija i donatora iz Bosne i Hercegovine i inostranstva, te građana;- Iniciranje sistemskog razvoja turizma uključenjem turističkih potencijala Općine i šire Regije;	<p>Ciljevi Jedininstvenog organa uprave Općina Maglaj. Pred općinsku upravu u kalendarskoj 2021.godini postavljaju se slijedeći ciljevi:</p> <ul style="list-style-type: none">- Jačanje administrativnih kapaciteta dodatnim obukama i usavršavanjem uposlenika;- Unaprijeđenje i efektivnost javne uprave usmjerene ka racionalnoj i efikasnoj organizaciji, povezivanje poslova srodne djelatnosti i jačanje segmenata odgovornosti izvršilaca;- Jačati odgovornost za raspolaganje finansijskim sredstvima i imovinom kroz uspostavu trezorskog poslovanja, kako za općinske službe tako i za javne ustanove u vlasništvu Općine Maglaj;- Organizovanje stručnih predavanja iz različitih sfera privrede, poljoprivrede i društvenog života;- Unapređenja društvenog razvoja, razvoj sporta, kulturnih dešavanja i turističkih potencijala;- Intenzivirati komunikaciju razvojnih timova, sektorskih grupa, Privrednog savjeta i udruženja privrednika, uspostavljanje mehanizma za javno-privatni dijalog;- Jačanje infrastrukture na području općine kroz realizaciju infrastrukturnih projekata finansiranih iz Budžeta Općine, odobrenih sredstava ili povrata ubranih sredstava viših nivoa vlasti kao i sredstava različitih institucija i donatora iz BiH i inostranstva;- Inicirati sistemski razvoj turizma uključenjem turističkih potencijala šire regije;

- Izradu novih, te razradu i obogaćivanje aktualnih razvojnih planova;	- Izrađivati nove i obogaćivati aktualne razvojne planove;
--	--

Aktivnosti, njih dvadesetak, koje imaju za cilj ispunjenje zacrtanih ciljeva također su potpuno identične onima Općine Maglaj u prošloj godini.

Zbog uštede prostora ovdje ih nećemo upoređivati, već prelazimo na jako bitno poglavlje, koje bi samozvanom velikom ekonomskom strategu Fikretu Abdiću trebalo biti najjače oružje, a to je **privreda i zapošljavanje**. I ovdje je većina planiranih aktivnosti jednostavno kopirana iz programa rada Abdićevog prethodnika na mjestu načelnika.

OSNOVE PROGRAMA I POLITIKE RADA OPĆINSKOG NAČELNIKA ZA PERIOD 2021 – 2024. GODINA	OSNOVE PROGRAMA I POLITIKE RADA OPĆINSKOG NAČELNIKA ZA PERIOD 2013 – 2016. GODINA
<p>Osnovna ustavna i zakonska obaveza lokalne uprave u sistemu federalnog principa organizovanja je da u skladu sa njenim direktnim i prenesenim nadležnostima stvori povoljan administrativno-pravni okvir i ambijent za funkcionisanje privrede, poduzetništva i obrta. (...) Cilj je na ovaj način, i ovakvim pristupom, stvoriti prepoznatljiv brend u odnosu na ostale lokalne zajednice, tako što će se sve vlastite intelektualne, materijalno-tehničke i sve druge kapacitete staviti u funkciju potencijalnih investitora, na način da im se izradi kvalitetne planove poduzetničkih zona za ulaganje, dovede potrebna infrastruktura u te zone, skrate procedure pri izdavanju neophodnih odobrenja za građenje, te ponudi određene benefite, kao katalizatore gradnje, oslobađajući ih plaćanja određenih obaveza u proceduri izdavanja odobrenja za gradnju, kao što su renta i uređenje zemljišta, zatim, dajući investitorima olakšice i nakon otpočinjanja sa radom, kroz oslobađanje i umanjenje komunalne naknade za određeni period nakon početka rada novih privrednih subjekta.</p> <p>Najveći potencijal Općine Velika Kladuša, osim prirodnih i izgrađenih resursa, su ljudi i njihova do sada već stečena iskustva, obrazovanje i radne navike. Posebno su važni mladi i obrazovani ljudi.</p> <p>Ovom potencijalu je neophodno kroz Strategiju razvoja Općine posvetiti posebnu i dužnu pažnju.</p>	<p>Osnovna Ustavna i zakonska obaveza lokalne uprave u sistemu federalnog principa organizovanja je da u skladu sa njenim direktnim i prenesenim nadležnostima stvori povoljan administrativno-pravni okvir i ambijent za funkcionisanje privrede, poduzetništva i obrta. Na koji način će Općina Velika Kladuša stvoriti ovakav ambijent? Cilj nam je stvoriti prepoznatljiv brend u odnosu na ostale lokalne zajednice, tako što ćemo svoje intelektualne, materijalno-tehničke i sve druge kapacitete staviti u funkciju potencijalnih investitora na način da im izradimo kvalitetne planove poduzetničkih zona za ulaganje, dovedemo infrastrukturu u te zone, skratimo procedure pri izdavanju neophodnih odobrenja za građenje, te ponudimo određene benefite kao katalizatore gradnje, oslobađajući ih plaćanja određenih obaveza u proceduri izdavanja odobrenja za gradnju, kao što su renta i uređenje zemljišta, zatim, dajući investitorima olakšice i nakon otpočinjanja sa radom, kroz oslobađanje i umanjenje komunalne naknade za određeni period nakon početka rada subjekta.</p> <p>Najveći potencijal Općine Velika Kladuša, osim prirodnih i izgrađenih resursa su ljudi i njihove i već do sada stečena naobrazba i radne navike. Posebno su važni mladi i obrazovani ljudi.</p> <p>Ovom potencijalu je neophodno kroz Strategiju razvoja Općine posvetiti posebnu pažnju.</p>

Nužno je u programskom periodu predvidjeti dio budžetskih sredstava u pravcu podržavanja projekata samozapošljavanja, pogotovo u oblasti obrta, poljoprivrede, te malih i srednjih preduzeća, kao i plasmana domaćih proizvoda na tržište van Općine Velika Kladuša, kroz podršku odgovarajućoj promociji obrta i poduzetništva.

Kontinuirano nastaviti stvarati bolji ambijent za otvaranje novih radnih mjesta, nudeći općinsko zemljište i druge prirodne resurse zainteresovanim domaćim i stranim investitorima i privrednicima.

Aktivno, u saradnji sa nadležnim organima viših nivoa vlasti će se raditi na okončanju pokrenutog postupka revizije izvršene privatizacije preduzeća, nosioca prijeratnog razvoja Općine Velika Kladuša, u prvom redu "Agrokomerca", te na iznalaženju odgovarajućih rješenja za konačno i trajno definisanje statusa imovine i kapaciteta „Agrokomerca“ i pružanju konkretne podrške Programu borbe protiv bjede i siromaštva i drugim aktivnostima koje je iniciralo i vodi Udruženje za zaštitu prava nezaposlenih dioničara „Agrokomerc“ Velika Kladuša.

U okviru već istraženih prirodnih resursa sa kojima Općina raspolaže, naročito termalnih voda i ostalih mineralnih sirovina, kao i drugih prirodnih bogatstava pogodnih za razvoj turizma, u skladu sa zakonskim procedurama potrebno je, putem za to nadležnih organa, pokrenuti koncesione ponude za tržište, kako domaće, tako i inozemno.

Poduzetnicima i privrednim subjektima koji imaju namjeru realizirati investicione programe iz oblasti eksploatacije prirodnih resursa, pružiti pomoć kroz davanje potrebnih informacija, uputstava i dokumenata.

Iskoristiti turističke potencijale, naročito u oblasti seoskog turizma, naslanjajući se na postojeću regionalnu turistički ponudu.

Zajedno sa Turističkom zajednicom Unsko-sanskog kantona i resornim kantonalnim ministarstvom, a imajući u vidu našu

Nužno je u programskom periodu predvidjeti dio budžetskih sredstava u pravcu podržavanja projekata samozapošljavanja, pogotovo u oblasti obrta, poljoprivrede, te malih i srednjih preduzeća, kao i plasmana domaćih proizvoda na tržište van Općine, kroz podršku odgovarajućoj promociji obrta i poduzetništva.

Kontinuirano nastaviti stvarati bolji ambijent za otvaranje novih radnih mjesta nudeći općinsko zemljište i druge prirodne resurse zainteresovanim domaćim i stranim investitorima i privrednicima.

Aktivno, u saradnji sa višim nivoima vlasti, raditi na iznalaženju odgovarajućih rješenja za konačno i trajno definisanje statusa imovine i kapaciteta „Agrokomerca“ i pružanju konkretne podrške Ponudi i Programu borbe protiv bjede i siromaštva Udruženja za zaštitu prava nezaposlenih dioničara „Agrokomerc“ Velika Kladuša.

U okviru već istraženih prirodnih resursa sa kojima Općina raspolaže, naročito termalnih voda i ostalih mineralnih sirovina, kao i drugih prirodnih bogatstava pogodnih za razvoj turizma, u skladu sa zakonskim procedurama, putem za to nadležnih organa, pokrenuti koncesione ponude za tržište, kako domaće, tako i inozemno.

Poduzetnicima i privrednim subjektima koji imaju namjeru realizirati investicione programe iz oblasti eksploatacije prirodnih resursa, pružiti pomoć kroz davanje potrebnih informacija, uputstava i dokumenata.

Iskoristiti turističke potencijale u oblasti seoskog turizma, naslanjajući se na regionalnu turistički ponudu.

Zajedno sa Turističkom zajednicom Unsko-sanskog kantona i resornim kantonalnim ministarstvom, a imajući u vidu našu

<p>geostratešku poziciju naspram značajnijih široko poznatih turističkih destinacija, kao što su Slunj, Plitvička jezera, Topusko, Una, Gata, sve iz bližeg okruženja, kroz Prostorni plan, uključujući i već uređene lokalitete starih gradova predvidjeti, rezervirati i izgraditi kapacitete za seoski turizam, te uspostaviti međusobnu saradnju sa susjedima kako bi i njihove goste doveli na područje naše Općine. Ovo svakako zahtjeva definisanje potrebnih procedura s ciljem tržišne valorizacije rezultata do sada izvršenog ulaganja u turizam na području naše Općine, a tu svakako treba uzeti u obzir i speleološka blaga i potencijale, poput pećine Hukavica.</p> <p>U saradnji sa Javnim preduzećem Unsko-sanske šume, inicirati i na području Općine realizirati odgovarajući program zaštite i pošumljavanja devastiranih šumskih područja koja su u državnom vlasništvu.</p> <p>Uspostaviti partnerski odnos sa poduzetnicima i obrtnicima putem Udruženja poduzetnika i Udruženja obrtnika Općine Velika Kladuša.</p> <p>Definisati, u suradnji sa nadležnim državnim organima, sudbinu i status u prvom redu industrijske zone Polje, a i drugih prostora na kojima su postojale i funkcionisale naročito organizacione jedinice, kao i proizvodni pogoni i kapaciteti "Agrokomerca", a i drugih velikokladuških prijeratnih preduzeća koja su uništena putem izvršenog postupka takozvane privatizacije i u skladu sa tim, kroz strateška planska i razvojna dokumenta, na odgovarajući način funkcionalno definisati taj prostor sa dugoročno utvrđenom namjenom.</p> <p>Pružiti svu neophodnu pomoć individualnim poljoprivrednim proizvođačima u obimu koliko je to u nadležnosti Općinske administracije, te omogućiti što lakše organizovanje poljoprivredne, a naročito kooperativne proizvodnje, na vlastitim gazdinstvima.</p> <p>Aktivno djelovati na izradi, donošenju i provedbi Strategije razvoja Općine i drugih strateških, razvojnih i planskih dokumenata, a naročito Strategije razvoja poljoprivrede, sa akcentom na efikasnije korištenje poljoprivrednog zemljišta i</p>	<p>geostratešku poziciju naspram značajnijih širokopoznatih turističkih destinacija kao što su Slunj, Plitvička jezera, Topusko, Una, Gata, sve iz našeg okruženja, kroz prostorni plan, uključujući i već uređene lokalitete starih gradova predvidjeti, rezerviti i izgraditi kapacitete za seoski turizam, te uspostaviti međusobnu saradnju sa susjedima kako bi i njihove goste doveli na područje naše općine. Ovo svakako zahtjeva definisanje potrebnih procedura s ciljem tržišne valorizacije rezultata do sada izvršenog ulaganja u turizam na području naše općine, a tu svakako treba uzeti u obzir i speleološka blaga poput pećine Hukavica.</p> <p>U saradnji sa Javnim preduzećem Unsko-sanske šume inicirati i na području Općine realizirati odgovarajući program zaštite i pošumljavanja devastiranih šumskih područja koja su u državnom vlasništvu.</p> <p>Uspostaviti partnerski odnos sa poduzetnicima i obrtnicima putem Udruženja poduzetnika i Udruženja obrtnika Općine Velika Kladuša.</p> <p>Definisati, u suradnji sa nadležnim državnim organima, sudbinu i status industrijske zone Polje i u skladu sa tim, kroz strateška planska i razvojna dokumenta, na odgovarajući način funkcionalno definisati taj prostor sa dugoročno utvrđenom namjenom.</p> <p>Pružiti svu neophodnu pomoć individualnim poljoprivrednim proizvođačima u obimu koliko je to u nadležnosti Općinske administracije, te omogućiti što lakše organizovanje poljoprivredne, a naročito kooperativne proizvodnje, na vlastitim gazdinstvima.</p> <p>Aktivno djelovati na izradi, donošenju, reviziji i provedbi Strategije razvoja Općine i drugih strateških, razvojnih i planskih dokumenata, a naročito Strategije razvoja poljoprivrede, sa akcentom na efikasnije korištenje</p>
--	--

<p>drugih resursa, kroz podršku podizanja novih zasada određenih kultura (kesten, orah, lješnjak i slično), uvođenje novih sortimenata, proizvodnju voća, povrća, žitarica, krmnog bilja i slično.</p>	<p>poljoprivrednih resursa kroz podršku podizanja novih zasada određenih kultura, uvođenje novih sortimenata, proizvodnju voća, povrća, žitarica, krmnog bilja i slično.</p>
<p>Nastaviti sa organiziranjem i raditi na proširenju i obogaćivanju sadržaja tradicionalne općinske Manifestacije „Kladuški dani poljoprivrede“, na kojoj je potrebno redovno vršiti prezentiranje dostignutog stepena proizvodnje na selu, vršiti izložbu savremene poljoprivredne mehanizacije, najboljih rasnih grla krupne i sitne stoke, poljoprivrednih proizvoda i drugih dostignuća u oblasti poljoprivredne proizvodnje, kao poticaj za veće korištenje prirodnih uslova za razvoj poljoprivrede, kao najznačajnijeg resursa na području naše Općine, sa konačnim ciljem da ova Manifestacija preraste u KLADUŠKI POLJOPRIVREDNI SAJAM.</p>	<p>Redovno organizirati i raditi na proširenju i obogaćivanju sadržaja tradicionalne općinske manifestacije „Kladuški dani poljoprivrede“, na kojoj je potrebno redovno vršiti prezentiranje dostignuća proizvodnje na selu, vršiti izložbu savremene poljoprivredne mehanizacije, najboljih rasnih grla krupne i sitne stoke, poljoprivrednih proizvoda i drugih dostignuća u oblasti poljoprivredne proizvodnje, kao poticaj za veće korištenje prirodnih uslova za razvoj poljoprivrede, kao najznačajnijeg resursa na području naše Općine, sa konačnim ciljem da ova manifestacija preraste u Kladuški poljoprivredni sajam.</p>

Plagiranje u ovom poglavlju se nastavlja, ali iz drugog dokumenta. Taj dokument je studija ekonomista Ante Domazeta rađena – vjerovali ili ne – za potrebe **Socijaldemokratske partije Bosne i Hercegovine (SDP BiH)** pred lokalne izbore 2016. godine.

<p>OSNOVE PROGRAMA I POLITIKE RADA OPĆINSKOG NAČELNIKA ZA PERIOD 2021 – 2024. GODINA</p>	<p>LOKALNI EKONOMSKI RAZVOJ I SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BiH</p>
<p>Da bi uspjevala u aktuelnoj konkurenciji Općina Velika Kladuša mora razviti konkurentske prednosti koje privlače građane, investiture i posjetitelje na njeno područje.</p> <p>Konkurentske prednosti predstavljaju faktor razlikovanja određenog učesnika konkurencije od drugih, imajući pri tom u vidu vrijednosti koje nudi svojim korisnicima.</p> <p>Konkurentske prednosti se mogu u osnovi stvoriti na dva načina: 1. Nižim troškovima (troškovi investiranja, ili operativnog poslovanja na području Općine) i 2. Diferenciranjem usluga koje se nude od strane lokalne zajednice (ponuda kvalitetnih lokacija u poduzetničkim, ili industrijskim zonama).</p> <p>Svaka lokalna zajednica mora graditi svoj vlastiti model konkurentske prednosti.</p>	<p>Da bi uspjevale u toj konkurenciji LZ moraju razviti konkurentske prednosti koje privlače, građane, investitore i posjetitelje u grad ili općinu.</p> <p>Konkurentske prednosti su faktor razlikovanja jednog učesnika konkurencije od drugog imajući u vidu vrijednosti koju nudi svojim korisnicima.</p> <p>Konkurentske prednosti se mogu stvoriti u osnovi na dva načina: 1. nižim troškovima (troškovi investiranja ili operativnog poslovanja na području neke LZ) i 2. diferenciranjem usluga koje se nude od strane lokalnih zajednica (ponuda kvalitetnih lokacija u poduzetničkim ili industrijskim zonama, ili uvezivanje sa univerzitetom na području neke LZ). (...)</p> <p>Svaka lokalna zajednica mora graditi svoj dijamant konkurentske prednosti.</p>

<p>Svaki ozbiljan pristup lokalnom ekonomskom razvoju podrazumijeva koncipiranje dijamanta konkurentskih prednosti.</p> <p>To je sredstvo za građenje konkurentnosti i za profiliranje konkurentskih prednosti.</p> <p>To je okvir koji pokazuje kako će se konkurirati u promociji razvoja, da bi se postigli ciljevi vezani za zapošljavanje.</p>	<p>Svaki ozbiljan pristup lokalnom ekonomskom razvoju podrazumijeva koncipiranje dijamanta konkurentskih prednosti LZ.</p> <p>To je sredstvo za građenje konkurentnosti i za profiliranje konkurentskih prednosti LZ.</p> <p>To je okvir koji pokazuje kako će LZ konkurirati u promociji LER-a da bi postigla ciljeve vezane za zapošljavanje.</p>
---	---

Ovaj dio je posebno zanimljiv, jer Abdić više ne kopira iz drugih dokumenata slične namjene, već teorijska razmatranja iz studije jednog profesora ekonomije predstavlja kao svoja. U nastavku neke dijelove čak i mijenja na svoju ruku:

OSNOVE PROGRAMA I POLITIKE RADA OPĆINSKOG NAČELNIKA ZA PERIOD 2021 – 2024. GODINA	LOKALNI EKONOMSKI RAZVOJ I SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BiH
<p>Kao prihvatljiv način pristupa pitanju aktiviranja faktora razvoja može kvalitetno poslužiti njihova klasifikacija u slijedeće grupe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Faktori lokacije - po čemu je lokacija Općine atraktivna za različite ekonomske djelatnosti (turističke atrakcije, blizina velikih tržišta, povezanost sa jakom industrijom i dobrim komunikacijama). 2. Privatni sektor - neopterećen javnim sektorom, što znači da javni sektor svojim uslugama stoji na raspolaganju privatnim kompanijama i stvara prijateljsko okruženje za privatni biznis. 3. Proaktivan i poduzetnički javni sektor znači obavezu da se javni novac ulaže u razvoj privrede, kroz dobru poduzetničku infrastrukturu (poduzetničke zone, industrijske zone, biznis inkubatori, tehnološki parkovi, promocija potencijala privrede, organiziranje sajмова i privrednih izložbi, ulaganje u dokvalifikaciju radnika i slično). 4. Prirodna bogatstva su samo jedan od elemenata, ali ne i jedini, za usmjeravanje razvoja, jer u protivnom se razvija monokulturna proizvodnja koja ograničava razvoj. 	<p>Kao prihvatljiv način pristupa problemu aktiviranja faktora LER može poslužiti njihova klasifikacija u slijedeće grupe (Vasiljević, 2012):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Faktori lokacije – po čemu je lokacija LZ atraktivna za različite ekonomske djelatnosti: turističke atrakcije, blizina velikih tržišta, povezanost sa jakom industrijom i dobrim komunikacijama. (...) 2. Privatni sektor neopterećen javnim sektorom znači da javni sektor svojim uslugama stoji na raspolaganju privatnim kompanijama i država stvara prijateljsko okruženje za privatni biznis. 3. Proaktivan i poduzetnički javni sektor znači obavezu da se javni novac ulaže u razvoj privrede kroz dobru poduzetničku infrastrukturu (poduzetničke zone, industrijske zone, biznis inkubatori, tehnološki parkovi, promocija potencijala privrede, organiziranje sajмова i privrednih izložbi, ulaganje u dokvalifikaciju radnika i radnica i sl.) 4. Prirodna bogatstva su samo jedan od elemenata, ali ne i jedini za usmjeravanje LER, jer u protivnom se razvija monostrukturna proizvodnja koja ograničava razvoj (općine bogate ugljem – Kakanj, Ugljevik, Gacko, Stanari, Banovići, Tuzla ili općine bogate šumom).

<p>5. Naslijeđeno stanje privrede - neke općine su naslijedile velika industrijska preduzeća u problemima, a neke poduzetnički duh jer nisu imale velika preduzeća.</p> <p><u>6. Sticanje certifikata povoljnog poslovnog okruženja bi trebalo da bude primarni cilj svake općine. Međutim, to je samo dio posla u privlačenju, jer iz svakog kriterija certificiranja treba razviti odgovarajuće politike, planove i mjere za uspješan razvoj.</u></p> <p><u>7. Načelo ravnopravnosti svih vrsta kapitala da pod jednakim uslovima mogu sudjelovati u lokalnom ekonomskom razvoju (javni i privatni, domaći i strani kapital), je veoma važno za razvoj. Iako je normalno da će u javnim poduzećima i javnoj infrastrukturi dominirati javni kapital, a u poduzetničkim djelatnostima privatni kapital, u određenim slučajevima će postojati opravdanost za poduzimanjem projekata javno-privatnog partnerstva u kojima će se za javne potrebe koristiti privatni kapital. Pri tome, treba dobro, kroz pripremna studijska istraživanja istražiti kakav je odnos javnog prema privatnom i postići potrebnu ravnotežu, otklanjajući sve potencijalne mogućnosti za koruptivne i kriminalne radnje.</u></p>	<p>5. Naslijeđeno stanje privrede – neke općine su naslijedile velika industrijska poduzeća u problemima, neke poduzetnički duh jer nisu imale velika poduzeća.</p> <p><u>6. Demokratska politička kultura građana općine – veća kultura znači veći interes građana za učešće u LER i veću kontrolu lokalne vlasti i njeno usmjeravanje ka interesima građana i građanki.</u></p> <p><u>7. Politička pripadnost rukovodstva lokalne samouprave – u kojoj je mjeri ono uvezano sa političkom strukturom na višim nivoima vlasti ili u kojoj mjeri je reformski orijentirano. Zbog toga što SDP BiH nije u vlasti na višim nivoima za rukovodstva lokalne samouprave u kojima participira SDP najvažnija je reformska orijentiranost i rad u interesu građana i građanki.</u></p>
--	---

Klasifikaciju faktora lokalnog ekonomskog razvoja Domazet preuzima iz rada D. Vasiljevića i navodi referencu u svojoj studiji, za razliku od Abdića kod kojeg nema nikakvih referenci. Štaviše, načelnik Velike Kladuše mijenja posljednje dvije grupe (podvučeni dio). Umjesto „demokratske političke kulture građana općine“ i „političke pripadnosti rukovodstva lokalne samouprave“ kao 6. i 7. grupa su poslužila dva vjerovatno nasumično odabrana paragrafa iz Domazetove studije, a to su:

- Stjecanje certifikata povoljnog poslovnog okruženja bi trebalo da bude cilj svake LZ, a posebno one u kojoj SDP ima aktivnu političku ulogu. No to je samo dio posla u privlačenju, jer iza savkog kriterija certificiranja treba razviti odgovarajuće politike, planove i mjere za uspješan LER. (str. 39)
- Načelo ravnopravnosti svih vrsta kapitala da pod jednakim uvjetima mogu sudjelovati u lokalnom ekonomskom razvoju (javni i privatni, domaći i strani kapital) je veoma važno za LER. Iako je normalno da će u javnim poduzećima i javnoj infrastrukturi dominirati javni kapital, a u poduzetničkim djelatnostima privatni kapital, u određenim slučajevima će postojati opravdanost za poduzimanjem projekata javnoprivatnog partnerstva u kojima će se za javne potrebe koristiti privatni kapital. Najčešći takvi slučajevi su građenje javnih infrastrukturnih projekata (BOT, DBOT ili drugi aranžmani) i njihovo eksploatiranje u određenom roku, korištenje prirodnih resursa na osnovi koncesija za privatni kapital ili obavljanje određenih javnih djelatnosti na osnovu licenci ili koncesija (javni prijevoz, javne medicinske usluge i drugo). Pri tome, treba dobro kroz pripremna studijska istraživanja istražiti kakav je odnos

javnog prema privatnom i postići potrebnu ravnotežu, otklanjajući sve moguće koruptivne i kriminalne radnje. (str. 43)

Ovakva „intervencija“ pokazuje da Abdić, ili osoba koja je radila ovaj program (ili više njih), nije „samo“ kopirao i parafrazirao dijelove iz tuđih dokumenata ne znajući za pravila citiranja, nego je svjesno uzimao tuđe misli, prerađivao ih i predstavio kao svoje autorsko djelo, što predstavlja očitu **krađu intelektualnog vlasništva**.

Takve primjere pronalazimo i u drugim dijelovima, poput poglavlja VII, u kojem se, između ostalog, najavljuje **osnivanje Javne ustanove Dječiji vrtić i igraonica** (iako Javna ustanova Dječije obdanište Velika Kladaša već postoji i Općina je ne pomaže ni sa jednom markom godišnje). Cilj je ovdje prepisan iz dokumenta kojeg je za potrebu Ministarstva civilnih poslova BiH radila grupa autora.

OSNOVE PROGRAMA I POLITIKE RADA OPĆINSKOG NAČELNIKA ZA PERIOD 2021 – 2024. GODINA	PLATFORMA ZA RAZVOJ PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA U BOSNI I HERCEGOVINI ZA RAZDOBLJE 2017.-2022.
<p>Svakom djetetu u Općini Velika Kladaša osigurat će se pristup i dostupan kvalitetan predškolski odgoj i obrazovanje, na temelju standarda EU, što će pozitivno utjecati na sve aspekte razvoja djeteta (tjelesni, razvoj govora, komunikacije i stvaralaštva, socio-emocionalni, intelektualni razvoj i briga o sebi), i doprinijeti razvoju zdrave, zadovoljne, aktivne i društveno odgovorne ličnosti, kao temelja društveno - ekonomskog razvoja i socijalne inkluzije.</p>	<p>Svakom djetetu u Bosni i Hercegovini osigurat će se pristup i dostupan kvalitetan POO, na temelju standarda EU, što će pozitivno utjecati na sve aspekte razvoja djeteta (tjelesni, razvoj govora, komunikacije i stvaralaštva, socio-emocionalni, intelektualni razvoj i briga o sebi), i doprinijeti razvoju zdrave, zadovoljne, aktivne i društveno odgovorne ličnosti kao temelja društveno- ekonomskog razvoja i socijalne inkluzije.</p>

Iako Abdić u uvodnom dijelu naglašava manjkavosti još uvijek važeće **Strategije razvoja općine Velika Kladaša 2014-2023**, te kaže da je zbog tih nedostataka bio primoran da se posveti kreiranju platforme za izradu nove općinske strategije razvoja (za koju ne znamo kada će ugledati svjetlo dana), to mu ne smeta da iz tako „manjkavog“ dokumenta kopira cijela poglavlja uključujući i strateške ciljeve. U dijelu koji se tiče **razvoja turističkog sektora** autor je bio marljiviji nego inače, pa nije kopirao redom već je malo i šarao.

OSNOVE PROGRAMA I POLITIKE RADA OPĆINSKOG NAČELNIKA ZA PERIOD 2021 – 2024. GODINA	STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2014-2023
<p>Općina Velika Kladaša raspolaže sa izuzetno vrijednim potencijalima za razvoj turizma koji nisu u dovoljnoj mjeri valorizirani i iskorišteni.</p> <p>Postojanje značajnih i jedinstvenih prirodnih i kulturno historijskih vrijednosti koje u međusobnoj kombinaciji mogu predstavljati interesantan i profitabilan turistički proizvod što bi direktno dalo značajan doprinos razvoju turističkog sektora u privredi i novom zapošljavanju, ali indirektno i poticaj poljoprivrednoj proizvodnji, razvoju seoskih gazdinstava u svrhu seskog ruralnog turizma,</p>	<p>Općina Velika Kladaša posjeduje izuzetno vrijedne potencijale za razvoj turizma koji nisu u dovoljnoj mjeri valorizirani i iskorišteni. (str. 32)</p> <p>Iz SWOT analize evidentno je postojanje jedinstvenih prirodnih i kulturno-historijskih vrijednosti koje u kombinaciji mogu da predstavljaju interesantnu turističku destinaciju što bi direktno dalo doprinos razvoju turističkog sektora u privredi i zapošljavanju ali i indirektno, poticaj poljoprivrednoj proizvodnji i razvoju obrta, malog i srednjeg poduzetništva.</p>

<p>razvoju obrta, te malog i srednjog poduzetništva.</p> <p>Preduslov za isto je izgradnja i modernizacija turističke infrastrukture i uspostavljanje organizacijskih kapaciteta.</p> <p>Pošto prirodni resursi nisu povezani u jedinstveni turistički proizvod, isti nisu ni prepoznati na tržištu kao turistička destinacija, prioritetno je neophodno izvršiti adekvatnu valorizaciju turističkih potencijala, njihovu promociju putem turističkog info centra, izraditi turističku signalizaciju i u konačnici turističku ponudu uvezati u zajedničku ponudu regije ovog dijela Bosne i Hercegovine.</p> <p>Nužno je na odgovarajući način promovirati važnost proizvodnje zdrave hrane, kroz razvoj seoskog, kulturnog, rekreacijskog i agro turizma, kao i lovnog i ribolovnog turizma kroz ponude seoskih gazdinstava, odnosno kroz cjelokupnu ponudu Općine Velika Kladuša.</p> <p>Puni razvoj turističkih potencijala zahtjeva valorizaciju postojećih resursa i njihovo oblikovanje u ukupnu turističku ponudu, privlačenje investicija u turizmu, zatim edukaciju stanovništva sa ciljem razumjevanja savremenih turističkih trendova i turizma, kao jedne od značajnih ekonomskih osnova razvoja.</p> <p>Općina Velika Kladuša ima bogatu povijest i povjesne vrijednosti koje još uvijek nisu u dovoljnoj mjeri i na odgovarajući način prepoznate.</p> <p>Strateški izazov predstavlja stvoriti koheziju lokalne zajednice i jedinstven identitet Općine Velika Kladuša zasnovan na očuvanim povjesnim vrijednostima.</p> <p>Općina Velika Kladuša ima izrazito povoljan geostrateški položaj i prirodne vrijednosti, a što je u 70-im i 80-im godinama uvjetovalo intenzivan razvoj poljoprivredno-prehrambene industrije po čemu je ovaj kraj bio izuzetno poznat.</p>	<p>Preduslov za isto je izgradnja i modernizacija turističke infrastrukture i uspostava organizacijskih kapaciteta.</p> <p>Pošto prirodni resursi nisu povezani u jedinstveni turistički proizvod, nisu ni prepoznati na tržištu kao turističke destinacije. (str. 115) Strateški izazov općine je staviti turizam u funkciju ekonomskog razvoja za što je neophodno izvršiti adekvatnu valorizaciju turističkih potencijala, promociju putem turističkog info-centra, izraditi turističku signalizaciju i razvoj turističke ponude i njeno uvezivanje u zajedničku ponudu regije... (str. 32)</p> <p>Potrebno je iskoristiti povećanje važnosti proizvodnje zdrave hrane i uklopiti u jedinstvenu ponudu općine Velika Kladuša kroz razvoj seoskog, kulturnog, rekreacijskog i agroturizma, brdskog biciklizma.</p> <p>Puni razvoj turističkog potencijala zahtijeva valorizaciju postojećih potencijala i njihovo oblikovanje u turističku ponudu, privlačenje investicija u turizmu i edukacija stanovništva s ciljem razumijevanja savremenih turističkih trendova i turizma kao ekonomske osnove razvoja. (str. 115)</p> <p>Općina Velika Kladuša ima bogatu povijest i povijesne vrijednosti koje nisu u dovoljnoj mjeri valorizirane i prepoznate.</p> <p>Strateški izazov predstavlja stvoriti koheziju lokalne zajednice i jedinstven identitet općine Velika Kladuša zasnovan na očuvanim povjesnim vrijednostima. (str. 8)</p> <p>Općina Velika Kladuša ima izrazito povoljan geostrateški položaj i prirodne vrijednosti što je u 70-im i 80-im godinama uvjetovalo razvoj poljoprivredno-prehrambene industrije po čemu je ovaj kraj bio izuzetno poznat.</p>
--	--

<p>Strateški izazov predstavlja korištenje ovih konkurentnih prednosti i postavljanje Velike Kladuše kao razvojne osovine Kantona i Regije u prehrambenoj industriji, koja će se ostvariti korištenjem postojećih prirodnih i infrastrukturnih kapaciteta, izgradnjom brze ceste koja predstavlja vezu sa centralnim djelovima Federacije Bosne i Hercegovine, te omogućavanje prometa roba i usluga na graničnom prijelazu Maljevac, kao i značajnijem korištenjem blizine pomorskih i zračnih luka.</p>	<p>Strateški izazov predstavlja korištenje ovih konkurentnih prednosti i postavljanje Velike Kladuše kao razvojne osovine Kantona i regije u prehrambenoj industriji koja će se ostvariti korištenjem postojećih prirodnih i infrastrukturnih kapaciteta, izgradnjom brze ceste koja predstavlja vezu sa centralnim dijelovima Federacije u skladu s Prostornim planom FBiH 2008 - 2028, omogućavanje prometa roba i usluga na graničnom prijelazu Maljevac te korištenjem blizine pomorskih i zračnih luka, važnih željezničkih i putnih prometnica u BiH i šire. (str. 11)</p>
---	--

Poglavlje VIII-1 pod naslovom „TURISTIČKI POTENCIJAL I INFRASTRUKTURA” također je najvećim dijelom „posuđeno” iz Strategije razvoja općine Velika Kladuša 2014-2023, baš kao i poglavlje VIII-2 „POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE KAO RESURS OPĆINE VELIKA KLADUŠA”.

Za deseto poglavlje koje se tiče **komunalne infrastrukture** kao podloga je poslužio Behrićev program rada za period 2013-2016. Jasno je to iz identične strukture poglavlja, ali i rečenica koje su kopirane, s tim da je ovdje nekoliko stavki prošireno, a nekoliko dodano. Jedna od tih novih stavki je pod brojem 14. u ovom poglavlju i nosi naziv „**Lokalni ekološki plan**”. Ovdje se autor poslužio dijelovima uvoda i predgovora lokalnih ekoloških planova koji su rađeni prije desetak godina za potrebe Zenice, Ilidže i, vjerovatno, drugih lokalnih zajednica u BiH. Prvo malo Zenice:

OSNOVE PROGRAMA I POLITIKE RADA OPĆINSKOG NAČELNIKA ZA PERIOD 2021 – 2024. GODINA	LOKALNI EKOLOŠKI AKCIONI PLAN ZA OPĆINU/GRAD ZENICA (2009.)
<p>I površnim sagledavanjem i analizom stanja u ovoj oblasti na području općine Velika Kladuša neminovno se nameće zaključak da se osnovni okolišni problemi naše Lokalne zajednice pretežno manifestuju u sljedećim oblastima:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Loše stanje kvaliteta zraka, osobito u zimskom periodu, - Nezaštićeni i zagađeni vodni resursi i neuređeni vodotoci, - Devastacija i kontaminacija tla, erozija i pojava klizišta, - Velike količine nezbrinutog komunalnog i industrijskog otpada (divlje deponije), pa i posebnih vrsta otpada (toksičnog otpada), - Nekontrolisano i nepravilno korištenje i održavanje šumskih ekosistema i urbanog zelenila, 	<p>Sagledavanjem stanja u Općini Zenica došlo se do zaključka da se osnovni okolišni problemi manifestuju u sljedećim oblastima:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stanje kvaliteta zraka, 2. Nezaštićeni vodni resursi, onečišćenja 3. Devastacija i kontaminacija tla, erozija i klizišta, 4. Velike količine nezbrinutog komunalnog i industrijskog otpada, te posebnih vrsta otpada (toksičnog otpada) 5. Pravilno korištenje šumskih ekosistema i urbanog zelenila,

- Negativan utjecaj građevinskih, privrednih i industrijskih aktivnosti na okoliš, kao i još niz drugih, ne manje značajnih, pitanja i problema.	6. Utjecaj privrednih i industrijskih aktivnosti na okoliš i još niz problema na koje ćemo ukazati i dati eventualna rješenja kroz ovaj dokument.
--	---

Potom malo ilidže:

OSNOVE PROGRAMA I POLITIKE RADA OPĆINSKOG NAČELNIKA ZA PERIOD 2021 – 2024. GODINA	LOKALNI EKOLOŠKI AKCIONI PLAN OPĆINE ILIDŽA (2013.)
<p>Bosna i Hercegovina, kao zemlja sa specifičnim ustrojem državne vlasti, te još uvijek nedovršenim procesom tranzicije, susreće se također sa izraženim ozbiljnim problemima u oblasti okoliša. Ovo se posebno odnosi na nedovoljno razvijene kapacitete, te značajne socijalno ekonomske i institucionalne probleme, koji se najznačajnije ogledaju u:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izraženom nedostatku okolišne politike i zakonodavstva; - nedovoljno razvijenim kapacitetima, koji su uz to podijeljeni između entiteta i kantona; - nepostojanju, odnosno neadekvatnom učešću javnosti u procesu odlučivanja u oblasti okoliša; - nejasno razgraničenim odgovornostima i obavezama različitih institucija koje se bave pitanjima voda, okoliša, zdravlja, poljoprivrede, i slično; - nepostojanju, odnosno nedovoljnom monitoringu; - nepostojanju kvalitetnije saradnje između kantona, općina i različitih interesnih grupa; - nedovoljnoj obučenosti i nedostatku kadrova, <ul style="list-style-type: none"> - nedostatku stručnog znanja, - lošem upravljanju, - nedostatku finansijskih sredstava; - nedovoljnoj zainteresiranosti za probleme okoliša, kao i nedovoljnoj upućenosti javnosti. <p>(...)</p> <p>Rješavanje problema u oblasti okoliša zahtjeva sistematičan pristup i intenzivnu saradnju i razmjenu informacija između različitih interesnih grupa na području Općine (lokalnih</p>	<p>Bosna i Hercegovina, kao zemlja u tranziciji, susreće se sa ozbiljnim problemima u oblasti okoliša. To se posebno odnosi na nedovoljno razvijene kapacitete, te mnoge socio-ekonomske i institucionalne probleme, kao što su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nedostatak okolišne politike i zakonodavstva; • nedovoljno razvijeni kapaciteti, koji su uz to podijeljeni između entiteta i kantona; • nepostojanje učešća javnosti u procesu odlučivanja u oblasti okoliša; • nejasno razgraničene odgovornosti i obaveze različitih institucija koje se bave problemom voda, okoliša, zdravlja, poljoprivrede, itd.; • nepostojanje/nedovoljan monitoring; • nepostojanje kvalitetnije saradnje između kantona, općina i različitih interesnih grupa; • nedovoljna obučenost i nedostatak kadrova, nedostatak stručnog znanja, loše upravljanje, nedostatak finansijskih sredstava; • nedovoljna zainteresiranost za probleme okoliša, kao i nedovoljna upućenost javnosti. <p>Rješavanje problema u oblasti okoliša zahtjeva sistematičan pristup i intenzivnu saradnju i razmjenu informacija između različitih interesnih grupa na području općina (lokalnih</p>

<p>organa vlasti, privrednog, obrazovnog, zdravstvenog i nevladinog sektora, te građana).</p> <p>Kao najbolji odgovor na kompleksnost stanja u oblasti zaštite okoliša i rješavanja evidentno izraženih okolišnih problema u ovoj oblasti je izrada, donošenje i realizacija odgovarajućeg dugoročnog strateškog dokumenta, odnosno Akcionog plana u oblasti zaštite okoliša Općine Velika Kladaša(...)</p>	<p>organa vlasti, privrednog, obrazovnog, zdravstvenog i nevladinog sektora, te građana).</p> <p>Kao najbolji odgovor na kompleksnost zaštite okoliša razvijena je strategija rješavanja okolišnih problema putem izrade i realizacije akcionih planova u oblasti okoliša:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nacionalni akcioni plan za zaštitu okoliša BiH (NEAP BiH); • Kantonalni akcioni plan zaštite okoliša za Kanton Sarajevo (KEAP); • Lokalni ekološki akcioni plan (LEAP).
---	--

Iduća poglavlja koja se tiču brige o djeci i mladima, putne infrastrukture, javnog gradskog saobraćaja, saobraćaja u gradskom području i naseljenim mjestima, saobraćaja u mirovanju, elektrodistributivne mreže, PTT infrastukture, društvene djelatnosti i socijalne zaštite, opet su ogromnim dijelom „posuđene“ iz Behrićevog plana i nadopunjene reda radi. Primjer za to je poglavlje XXI u kojem se govori o **sportu i kulturi**. Dio vezan za kulturu je najvećim dijelom kopiran iz Strategije razvoja Općine Velika Kladaša 2014-2023, ali s toliko nepažnje da se kao jedno od aktivnih udruženja u ovoj oblasti navodi i Udruženje za promicanje knjige „Liber“ koje je, nažalost, davno ugašeno.

Konačno, čak su i **zaključna razmatranja** čisti plagijat. Zaključci i preporuke iz Domazetove studije „Lokalni ekonomski razvoj i SDP BiH“ su preuzeti, blago izmjenjeni i predstavljeni kao zaključna razmatranja načelnika Velike Kladaše Fikreta Abdića:

OSNOVE PROGRAMA I POLITIKE RADA OPĆINSKOG NAČELNIKA ZA PERIOD 2021 – 2024. GODINA	LOKALNI EKONOMSKI RAZVOJ I SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BiH
<p>- Općina Velika Kladaša, kao Lokalna zajednica, ima trajnu obavezu da stvara uslove za značajnije i efikasnije poduzetničko djelovanje koje treba rezultirati značajnijim investicijama i zapošljavanjem, kroz stvaranje povoljnijeg ambijenta poslovnog okruženja.</p> <p>- Ovakva načela primjenjena na lokalni razvoj podrazumjevaju potrebu inkluzivnog i integritanog razvoja u kojem građani sudjeluju u planiranju razvoja i načina zadovoljavanja svojih potreba, kao uslova blagostanja.</p>	<p>1. (...) Lokalna zajednica stvara uvjete za obilnije i efikasnije poduzetničko djelovanje koje vodi investicijama i zapošljavanju kroz stvaranje povoljnije poslovnog okruženja. U ostvarivanju ovih aktivnosti SDP primjenjuje izvorna načela demokracije: slobodu, jednakost, socijalnu pravdu i solidarnost i uz apsolutno poštovanje zakonitosti, nultu toleranciju korupcije i kriminala i kreativnost i saradnju sa akterima lokalnog razvoja nastoji da bude vodeća ili relevantna snaga lokalnog ekonomskog razvoja.</p> <p>2. Ova načela primjenjena na lokalni razvoj znače potrebu inkluzivnog i integritanog razvoja u kojem građani i građanki sudjeluju u planiranju razvoja i načina zadovoljavanja svojih potreba, kao uvjeta blagostanja. Ali, ono što mi moramo promjeniti je to da u lokalnim zajednicama razvijemo osjećaj mogućnosti da upravljamo razvojem i odgovornost za razvoj naše lokalne zajednice. Jer, u lokalnoj zajednici</p>

<p>- U Lokalnoj zajednici građani trebaju u punoj mjeri i bez ograničenja ostvarivati prava na školovanje, zdravstvenu i socijalnu zaštitu, imati osigurana radna mjesta i priliku da se bore i zalažu za iskorijenjavanje siromaštva i društvene isključenosti.</p> <p>- Lokalne zajednice u Bosni i Hercegovini još uvijek se nalaze u stalnom procesu tranzicije, koja se odvija i na nivou Zemlje i u globalnim razmjerama sa svim lokalnim implikacijama tog procesa iz okruženja.</p> <p>- Tranzicija u lokalnom razvoju se odvija u nekoliko pravaca: 1. Tranzicija od nerazvijenih ka razvijenim, 2. Tranzicija u pokretačkim snagama lokalnog razvoja, 3. Tranzicija od javnog ka privatnom i socijalnom poduzetništvu, 4. Tranzicija od industrijske strukture ka uslugama i reindustrijalizaciji, 5. Tranzicija od državnog pokretnog ka razvoju sa lokalnim pokretačkim snagama i drugo.</p> <p>- Imajući u vidu da tek mali broj općina provodi aktivnosti na uspostavi registra vlasništva, ta aktivnost bi se morala naći u fokusu aktivnosti za lokalni razvoj, pri čemu se ne radi samo o potrebi da se sačini registar vlasništva nad nekretninama, već je nužno raditi i na registru prirodnih resursa i javnih dobara kojima raspolaže Općina, kao i registra prava na intelektualnu svojinu, kao što su afirmirani događaji, manifestacije i slično, pri čemu je potrebno voditi aktivnosti i na aktualizaciji i afirmaciji aktive sa kojom raspolaže Lokalna zajednica.</p> <p>- Za podizanje nivoa zaposlenosti potrebno je stalno i intenzivno poticati svim mjerama rast aktivnosti radno sposobnog stanovništva, jer se potvrđuje da veća aktivnost vodi većim stopama zaposlenosti. Ova mjera je posebno značajna za podizanje radne aktivnosti žena i marginaliziranih društvenih grupa. Jednako takav efekat ima i rast nivoa obrazovanja radno sposobnog stanovništva. Ove aktivnosti, uz aktivne mjere poticanja poduzetništva, posebno</p>	<p>građani i građanke ostvaruju svoja prava školovanja, zdravstvene i socijalne zaštite, u lokalnoj zajednici osiguravaju radna mjesta i u njoj se bore za iskorjenjivanje siromaštva i društvene isključenosti.</p> <p>3. Lokalne zajednice u BiH nalaze se u stalnom procesu tranziciji koja se odvija i na nivou zemlje i u globalnim razmjerama sa svim lokalnim implikacijama. Ta tranzicija u LER-u se odvija u nekoliko linija: tranzicija od nerazvijenih ka razvijenim (neke LZ idu naprijed, neke stagniraju, neke nazaduju), tranzicija u pokretačkim snagama LER-a od javnog ka privatnom i socijalnom poduzetništvu, tranzicija od industrijske strukture ka uslugama i reindustrijalizaciji), tranzicija od državnog pokretnog ka razvoju sa lokalnim pokretačkim snagama i drugo. SDP BiH mora biti politička snaga koja vodi ili aktivno sudjeluje u toj tranziciji osiguravajući uz ekonomski razvoj socijalnu koheziju i održivost lokalnih društva sa jednakim šansama za sve.</p> <p>4. Imajući u vidu da tek mali broj LZ provodi aktivnosti na uspostavi registra vlasništva, ta aktivnost morala bi se naći u fokusu aktivnosti za LER. Pri tome, ne radi se samo o potrebi da se sačini registar vlasništva nad nekretninama, nego i na registru prirodnih resursa i javnih dobara kojima raspolaže LZ, kao i registra prava na intelektualnu svojinu, kao što su afirmirani događaji (npr. Kikićevi susret u Gradačcu) i druge manifestacije, te brand grada i druga prava. Također je potrebno raditi na aktualizaciji vrijednosti aktive kojom raspolaže LZ.</p> <p>5. Za podizanje nivoa zaposlenosti potrebno je poticati svim mjerama rast aktivnosti radno sposobnog stanovništva jer se potvrđuje da veća aktivnost vodi višim stopama zaposlenosti. To je posebno značajno za podizanje radne aktivnosti žena i marginaliziranih društvenih grupa. Jednako takav efekat ima i rast nivoa obrazovanja radno sposobnog stanovništva. Ove aktivnosti uz aktivne mjere poticanja poduzetništva, posebno poduzetništva žena,</p>
--	--

poduzetništva žena, mjere stvaranja povoljnog poslovnog okruženja, privlačenje konkurentnih investitora i razvijanje javnih investicija, treba da budu osnova za upravljanje lokalnim ekonomskim razvojem.

- U Budžetu je potrebno dodatno racionalizirati strukturu potrošnje i maksimalno je usklađivati sa potrebama implementacije planova lokalnog razvoja, kako bi Budžet što više poprimio obilježja razvojnog, pri čemu atribut razvojnog treba da imaju sve one budžetske pozicije koje omogućuju ekonomski i socijalni razvoj.

- Javne investicije imaju veliki značaj za lokalni razvoj, a u budućnosti treba osigurati značajno restrukturiranje javnih investicija u pravcu što većeg ulaganja u zaštitu od poplava i drugih prirodnih katastrofa koje nastaju usljed klimatskih promjena, pri čemu osnovni cilj tih investicija treba biti prevencija negativnih ekonomskih i socijalnih efekata prirodnih katastrofa koje mogu devalvirati rezultate višegodišnjeg uspješnog lokalnog razvoja. Ovakve investicije imaju višestruku ekonomsku opravdanost i brzo se isplaćuju.

- Prirodni resursi Općine Velika Kladuša moraju u većoj mjeri doprinosti lokalnom ekonomskom razvoju. Ovo je posebno značajno u oblasti eksploatacije šuma, kako kod drvnog sortimenta, tako i kod sakupljanja šumskih plodova i korištenja šumskog pojasa za lovno turističke aktivnosti na području Općine. Prethodno navedeno, također podrazumijeva i koncesije na korištenje prirodnih resursa i aktivnije i konkretnije uključivanje Lokalne zajednice u raspodjelu prihoda od koncesija, zajedno sa Kantomom. Drugi pravac ove aktivnosti mora se usmjeriti na razvijanje prerađivačkih kapaciteta za rast zaposlenosti i stvaranje dodatne vrijednosti korištenjem prirodnih resursa, posebno u oblasti drvne industrije koja ima velike perspektive rasta u globalnim i evropskim razmjerama, kao izvozna industrija.

stvaranja povoljnog poslovnog okruženja, privlačenje konkurentnih investitora i razvijanje javnih investicija treba da budu osnova upravljanja lokalnim ekonomskim razvojem.

6. U budžetima racionalizirati strukturu potrošnje i maksimalno je usklađivati sa potrebama implementacije planova LER-a, kako bi budžeti što više poprimali obilježja razvojnog budžeta. Pri tome, atribut razvojnog treba da imaju sve one budžetske namjene koje omogućavaju ekonomski i socijalni razvoj svih.

7. Javne investicije imaju veliki značaj za LER, a u budućnosti treba osigurati značajno restrukturiranje javnih investicija u pravcu većeg ulaganja u zaštitu od poplava i drugih prirodnih katastrofa koje nastaju usljed klimatskih promjena. Cilj tih investicija je prevencija negativnih ekonomskih i socijalnih efekata prirodnih katastrofa koje mogu devalvirati rezultate višegodišnje uspješnog LER-a. Takve investicije imaju višestruku ekonomsku opravdanost i brzo se isplaćuju.

8. Prirodni resursi LZ moraju u većoj mjeri doprinosti lokalnom ekonomskom razvoju. U tom smislu su potrebne političke aktivnosti SDP u općinskim i gradskim organizacijama javnog zagovaranja za stvaranje pravnog okvira za ostvarivanje prihoda za LZ iz eksploatacije prirodnih resursa. To je posebno značajno u oblasti eksploatacije šuma, kako kod drvnih asortimenata, tako i kod skupljanja šumskih plodova i korištenja šumskog pojasa za lovno-turističke aktivnosti na LZ. To također uključuje i koncesije na korištenje prirodnih resursa i uključivanje LZ u raspodjelu prihoda od koncesija, zajedno sa kantonima u F BiH. Drugi pravac te aktivnosti mora se usmjeriti na razvijanje prerađivačkih kapaciteta za rast zaposlenosti i stvaranje dodatne vrijednosti korištenjem prirodnih resursa, posebno u oblasti drvne industrije koja ima velike perspektive rasta u globalnim i evropskim razmjerama kao izvozna industrija.

<p>- Savremeni gradovi i općine vode se na načelima strateškog upravljanja uz primjenu najmodernijih načela digitalizacije, takozvane pametne lokalne zajednice, što znači da općinski načelnici lokalnih zajednica moraju imati poduzetnički mentalitet i na tim osnovama voditi lokalni razvoj, ali u korist svih građana. Općinski načelnici moraju da razviju marketing lokalne zajednice, sposobnu administraciju i biti umreženi u lokalnom, državnom, regionalnom i evropskom okviru. U usvajanju i prenosu znanja u svim lokalnim zajednicama, a samim time i u našoj, treba razvijati saradnju sa poznatim stručnjacima, kako iz Bosne i Hercegovine, tako i iz vana, kao i sa nevladinim sektorom koji pokriva značajna područja u lokalnom razvoju, ali bi se istovremeno trebalo i strateški usmjeravati ka ciljevima lokalnog razvoja.</p>	<p><i>9. Razvoj efektivnog efikasnog socijalnog poduzetništva u lokalnim zajednicama mora postati nezaobilazna tema lokalnih organizacija SDP BiH. Projekti socijalnog poduzetništva i socijalnih poduzeća mogu najbolje izraziti sistem vrijednosti socijaldemokracije i osigurati njen doprinos razvoju i socijalnoj koheziji lokalnih zajednica i osigurati punu afirmaciju SDP BiH kod širih slojeva građana i građanki. Za ove aktivnosti treba pokretati inicijative ne samo u sredinama u kojima je SDP snažan, nego i svim sredinama, čak 68 i tamo gdje SDP ima slab ujecaj. To podrazumjeva suradnju sa građanima i građankama, nevladinim organizacijama privatnim i javnim sektorom, budžetima i razvojnim agencijama na međunarodnom, regionalnom i lokalnom nivou.</i></p> <p>10. Savremeni gradovi i općine vode se na načelima strateškog upravljanja uz primjenu najmodernijih načela digitalizacije – tzv. pametne lokalne zajednice. To znači da načelnici LZ moraju imati poduzetnički mentalitet i na tima osnovama voditi LER, ali u korist svih građana i građanki. Oni moraju da razviju marketing lokalne zajednice, sposobnu administraciju i da se umreže u lokalnom, državnom, regionalnom i evropskom okviru. U usvajanju i prenosu znanja u LZ treba razvijati suradnju sa razvojnim agencijama i nevladinim sektorom koji pokriva značajna područja u LER-u, ali bi ih trebalo strateški usmjeravati ka ciljevima LER-a</p>
---	--

U razvijenom svijetu je nemoguće i zamisliti da bilo koji izabrani dužnosnik dopusti sebi takav luksuz i plagira ogroman dio svog programa rada, te takav dokument ponudi vijeću na usvajanje. Još je nevjerovatnije da tome kumuje, svojim sudjelovanjem ili nesudjelovanjem, čitav načelnikov kabinet kojeg čini 10 osoba i čije nas plaće koštaju više od 400 hiljada maraka godišnje. Ako su znali za ovo, treba da odmah podnesu ostavke. Ako nisu znali, šta uopće rade i koja im je svrha? Ambicija načelnika je bila da kreira megalomanski dokument kojim će slavodobitno mahati pred očima neupućenih uz hvalospjeve vijećnika njegove stranke. Proizvod te ambicije je sramotni plagijat koji u potpunosti razotkriva kakvi prevaranti i besramnici vode Veliku Kladašu.